

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

KONSEKVENsutREDNING FOR AVSLUTNINGSPLAN FOR FROSTPIPE RØRLEDNING - RIKSANTIKVARENS MERKNADER

Riksantikvaren viser til brev fra Olje- og energidepartementet, datert 24.9.2009 med ovenfor nevnte konsekvensutredning til høring.

I konsekvensutredningen for avslutning av Frostpipe er ikke kulturminner med som et eget tema. Vi gjør oppmerksom på at et tiltaks virkning på kulturminner også er en del av tiltakets miljøvirkning. Kulturminner innenfor territorialfarvannet har en sterk beskyttelse i kulturminneloven. Når det gjelder tilstøtende sone har man i kulturminneforvaltningen lagt samme rettspraksis til grunn som innenfor territorialfarvannet. Dette er begrunnet i LOV av 27. mars 2003 nr. 57: Lov om Norges territorialfarvann og tilstøtende sone, Territorialfarvannsloven § 4 tredje ledd. Man har videre hentet støtte for dette synet i Havrettskonvensjonens (UNCLOS) artikkel 303(2). Utenfor 24 nautiske mil utgjør folkeretten et generelt grunnlag for å hevde at kulturminner har et visst vern. For petroleumssektoren er bestemmelsene i petroleumsloven, med forskrifter og vilkår for utvinningstillatelser, de viktigste reguleringene av forholdet til kulturminner utenfor territorialfarvannet.

Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet presiserte i 2006 følgende i vilkåret i miljøkravene til nye utvinningstillatelser: I forkant av fysiske inngrep i havbunnen pålegges rettighetshavere, i samråd med Riksantikvaren, å avklare forholdet til kjente kulturminner og foreta nødvendig kartlegging av kulturminner i leteområdet der dette ikke tidligere er gjennomført. Om det registreres kulturminner i planleggingsfasen eller senere, må avbøtende tiltak, eventuelt utgravning eller dokumentasjon og flytting av kulturminnet, gjennomføres i samarbeid med kulturminneforvaltningen. Denne presiseringen vil ikke gjelde avslutningen av Frostpipe. Riksantikvaren vil likevel understreke viktigheten av en tett dialog med kulturminneforvaltningen, og særlig Stavanger sjøfartsmuseum som har ansvar for den aktuelle delen av Nordsjøen.

Vandypet langs Frostpipe er oppgitt til 95-110 m. Dette er så grunt at området på slutten av istida har vært fast land og en del av Nordsjøkontinentet. Nordsjøkontinentet var et sammenhengende landområde som bandt sammen de britiske øyer og det europeiske kontinentet. Området var antagelig en variant av arktisk tundra eller slettelandskap. Det er funnet rester av dyrebein fra mammut, ullhåret nesehorn, villhest, rein osv i trål fra hele Nordsjøen. Fiskere har også levert

inn funn av bearbeidete beinspisser og andre steinalderredskaper fra særlig de sørlige delene av Nordsjøen og Doggerbanken. Det er dermed et visst potensial for funn fra steinalderen innenfor planområdet. Det er grunn til å anta at Nordsjøkontinentet står sentralt i forståelsen av pionerbosetningen av dagens Norge.

Det er et visst potensial for funn av skipsvrak innenfor planområdet. Her er det i første rekke tale om forlis i åpent hav. Det er ikke mulig å gå inn på om enkelte deler av planområdet har større potensial for skipsfunn fordi forlis på åpent hav er resultat av en eller flere utenforliggende faktorer som i stor grad ikke er påvirkbar. Det foreligger heller ikke systematisk registrering av havbunnen i planområdet, med den hensikt å lokalisere skipsfunn vernet etter kulturminneloven.

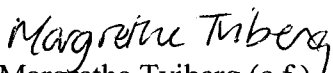
En tilfredsstillende kartlegging av eventuelle skipsfunn i forbindelse med tiltak på kontinentalsokkelen forutsetter gode rutiner for rapportering mellom kulturminneforvaltningen og oljeindustrien. Det er mest hensiktsmessig at tiltakshaver samkjører eventuelle surveys med kulturminneforvaltningen, slik at man unngår å måtte kjøre doble slike. Jo tidligere kulturminneforvaltningen kobles inn i dette arbeidet, jo tidligere vil konflikter med eventuelle kulturminner under vann oppdages og unngås. Kostnadmessig er dette også i aller høyeste grad den beste løsningen.

Før det gjøres tiltak på havbunnen, i form av graving, spyling eller massedumping, bør forholdet til kulturminner avklares. Det er hensiktsmessig så tidlig som mulig å kontakte kulturminneforvaltningen for å klarlegge om tiltaket vil komme i kontakt med kulturminner under vann.

Riksantikvaren mener at grøfting er et mindre omfattende tiltak i forhold til areal som blir berørt enn steindumping. Det er større sjanse for å komme i konflikt med kulturminner jo større areal som blir berørt av tiltaket. Riksantikvaren mener derfor at grøfting kan være hensiktsmessig der dette er mulig.

Videre gjør Riksantikvaren oppmerksom på at finner av skipsfunn plikter å melde disse til vedkommende myndighet jf. Kulturminnelovens § 14 tredje ledd.

Vennlig hilsen

Margrethe Tviberg (e.f.)
seksjonssjef

Ingunn Holm
rådgiver

Kopi til:
Rogaland fylkeskommune - Regionalutviklingsavdelingen - Kulturseksjonen,
Postboks 130 - Sentrum, 4001 STAVANGER
Stavanger Sjøfartsmuseum, Muségt. 16, 4010 Stavanger